باسمه تعالی

سؤالات آزمون نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علـــوم انسانی** **علـــوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: **۵**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	ساعت شروع: **۸ صبح**	تاریخ امتحان :**۱۶/ ۰۳/ ۱۴۰۲**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **خرداد ماه** سال **۱۴۰۲**		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	بخش نخست: تاریخ ادبیات (۲ نمره)	بارم
۱	کدام عبارت معرّف «فرّخی یزدی» است؟ الف) وی توانست با اشعار ساده و عامیانه‌اش که طنزآمیز هم بود، در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. ب) تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت.	۰/۲۵
۲	شاعران زیر، سردبیری کدام‌یک از «روزنامه‌های دورهٔ بیداری» را بر عهده داشتند؟ الف) ادیب‌الممالک فراهانی: ب) میرزادهٔ عشقی:	۰/۵
۳	کدام یک از گزینه‌های زیر دربارهٔ «نیمایوشیج» و تحوّل‌آفرینی او در شعر معاصر، درست است؟ الف) تصرّف نیما در ماهیّت شعر نو و ارائهٔ ماهیّتی تازه از آن، به تغییر در قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید. ب) نیما در ۱۳۱۶ منظومهٔ «افسانه» را به‌عنوان بیانیهٔ شعر نو منتشرکرد که نزدیکی به ادبیّات نمایشی، از ویژگی‌های آن است. ج) نیما در مسیر بنیان‌گذاری شعر نو تلاش‌کرد تا واژگان نو به کار بَرَد و از به‌کارگیری واژگان روزمرّه و عامیانه پرهیز کند. د) جریان نوگرایی نیما با سرایش «ققنوس» تثبیت شد. او در این منظومه، تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنّتی ایجاد کرد.	۰/۲۵
۴	سرودهٔ زیر از کدام اثر «مهدی اخوان ثالث» برگزیده شده است؟ «سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت/ سرها در گریبان است/ کسی سربرنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را/ نگه جز پیش پا را دید نتواند/ که ره تاریک و لغزان است.»	۰/۲۵
۵	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را تعیین کنید. الف) کتاب «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» از آثار داستانی «سید مهدی شجاعی» در زمینهٔ ادبیّات عاشورایی است. ب) دورهٔ اوّل ادبیّات معاصر (از ۱۳۰۴ تا شهریور ۱۳۲۰) را دورهٔ درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می‌دانند.	۰/۵
۶	داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند ..... نویسندهٔ «سگ ولگرد»، گسترش یافت.	۰/۲۵
	بخش دوم: سبک‌شناسی (۲ نمره)	
۷	کدام بیت مصداق توضیح زیر است؟ «گروهی از شاعران دورهٔ بیداری با آگاهی از سنّت‌های ادبی، به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند.» الف) برکـش ز ســر این سپیــدمعجــر بنشیــن به یکــی کبــودآورند ب) چــون نگــریم ز درد و چــون ننــالم دزد را چــو محــرم به خانه کردم؟	۰/۲۵
۸	مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دورهٔ بیداری، متفاوت است؟ الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ناخــدای استبــداد بــا خــدای آزادی ب) اسیــری هیــچ آزادی نجــوید چــو دل در بنــد گیســوی تــو دارد	۰/۲۵
	ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوم	

مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش

باسمه تعالی

سؤالات آزمون نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علـــوم انسانی** **علـــوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: **۵**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	ساعت شروع: **۸ صبح**	تاریخ امتحان :**۱۶/ ۰۳/ ۱۴۰۲**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **خرداد ماه** سال **۱۴۰۲**		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۹	با توجّه به نوشتهٔ زیر، دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» نثر دورهٔ معاصر تا انقلاب را بنویسید. «به قدری عصبانی شده‌بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه‌تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم. بی‌اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک‌نشناس را مانند موشی که از خمرهٔ روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» جمال‌زاده	۰/۵
۱۰	درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را تعیین کنید. الف) یکی از ویژگی‌های فکری ادبیّات معاصر تا انقلاب اسلامی، فراوانی مدح، ذم و هجو در شعر است. ب) عدم تسلّط کافی شاعران دورهٔ بیداری بر ادبیّات کهن، موجب کم‌توجّهی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی بود.	۰/۵
۱۱	در بررسی سبک‌شناسی شعر زیر، هر گزاره، مربوط به کدام یک از سطوح «زبانی، ادبی یا فکری» ادبیّات انقلاب اسلامی است؟ «سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک‌خورده‌ایم» قیصر امین پور الف) «خاطرات ترک‌خورده»، یک ترکیب بدیع و بی‌سابقه است. ب) شاعر در این سروده از واژه‌های نمادین مانند «پاییز» بهره برده است.	۰/۵
	بخش سوم: موسیقی شعر (۶ نمره)	
۱۲	از بیت های زیر، برای انواع وزن «همسان تک‌لختی، ناهمسان و همسان دولختی» یک نمونه انتخاب کنید. الف) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ ب) هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم جهان و هر چه در او جز به کام خویش ندیدم ج) فصل گل می‌گذرد هم‌نفسان بهر خدا بنشینید به باغی و مرا یاد کنید	۰/۷۵
۱۳	وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده‌است؟ الف) دریاب که مبتلای عشقم (مفعولُ مفاعلن فعولن) ب) لختی بخند خندهٔ گل زیباست (مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن)	۰/۲۵
۱۴	تقطیع هجایی نمونه‌های زیر، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) گیسوی او (– U U -) ب) سرافرازی (U– - -)	۰/۵
۱۵	با توجّه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را از نازکی آزار رساند بدنش را» الف) مصراع اوّل بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) ارکان معادل بیت را به گونه‌ای بنویسید که «همسان» باشد. ج) در هریک از مصراع‌ها، یک اختیار شاعری زبانی مشخّص کنید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
	ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ سوم	

باسمه تعالی

سؤالات آزمون نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علـــوم انسانی** **علـــوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: **۵**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	ساعت شروع: **۸ صبح**	تاریخ امتحان :**۱۴۰۲/۰۳/ ۱۶**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **خرداد ماه** سال **۱۴۰۲**		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۶	مصوّت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی‌شود؟ الف) یارب قبول کن به بزرگی و فضل خویش ب) ای گنبد گیتی ای دماوند ج) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت د)آن نور روی موسی عمرانم آرزوست	۰/۲۵
۱۷	با توجّه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «مرا بسود و فروریخت هرچه دندان بود نبـود دنـــدان لابـل چراغ تابـان بود» الف) وزن بیت را بنویسید. ب) در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟	۱ ۰/۲۵
۱۸	با مقایسهٔ دو شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱) میان مشرق و مغرب ندای محتضریست/ که گاه می‌گوید/ من از ستارهٔ دنباله‌دار می‌ترسم. ۲) چون درختی در صمیم سرد و بی‌ابر زمستانی/ هر چه برگم بود و بارم بود/ ... ریخته‌است. الف) وزن کدام شعر، «ناهمسان» است؟ ب) مصراع اوّل شعر دوم چند رکن دارد؟ ج) وزن واژهٔ معادل پایه‌های آوایی مصراع«که گاه می‌گوید» را بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵
۱۹	نام وزن متناسب با هر بیت را از ستون مقابل بیابید و بنویسید. (نام یک وزن اضافی است) الف) محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش ب) چنان سایه گسترد بر عالمـــی که زالی نیندیشد از رستمی وزن: رمل مثمّن محذوف / هزج مسدّس محذوف / متقارب مثمّن محذوف	۰/۵
	بخش چهارم: زیبایی‌شناسی (۶ نمره)	
۲۰	همهٔ آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می‌شود؟ «نرگس همی رکوع کند در میان باغ زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی» الف) حسن تعلیل، تناسب، تلمیح، استعاره ب) تشخیص، اسلوب معادله، تلمیح، کنایه	۰/۲۵
۲۱	با توجّه به سرودهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «چه زنـم چو نای هردم ز نوای شـوق او دم که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیـــام آشنـــایی بنـوازد آشنـا را» الف) چگونه درمی‌یابیم بخشی از این سروده از «حافظ» است؟ ب) این کاربرد باعث پیدایی کدام آرایه شده‌است؟	۰/۵
	ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ چهارم	

مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش

باسمه تعالی

سؤالات آزمون نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علـــوم انسانی** **علـــوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: **۵**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	ساعت شروع: **۸ صبح**	تاریخ امتحان :**۱۴۰۲/۰۳/ ۱۶**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **خرداد ماه** سال **۱۴۰۲**		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۲۲	آرایهٔ مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟ (تلمیح / مراعات نظیر) ب) به یک کرشـمه که در کار آسـمان کـردی هنوز می‌پرد از شوق چشم کوکـب‌ها (حسن تعلیل / لف و نشر) ج) دسـت در دامـن مـولا زد در کـه علـی بگـذر و از مـا مگـذر (ایهام / اغراق)	۰/۷۵
۲۳	در کدام بخش‌های سرودهٔ زیر آرایهٔ «پارادوکس» دیده می‌شود؟ «ما/ در عصر احتمال به‌سرمی‌بریم / در عصر شک و شاید/ در عصر پیش بینی وضع هوا / از هر طرف که باد بیاید/ در عصر قاطعیت تردید/ عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.»	۰/۵
۲۴	باتوجّه به آرایهٔ «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهرهٔ زردی است»	۰/۵
۲۵	در بیت «گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی‌است» : الف) واژهٔ «هزار» علاوه بر عدد، چه معنایی را در ذهن خواننده تداعی‌می‌کند؟ ب) توهّم در معنیِ دیگر این واژه، کدام آرایهٔ ادبی را پدیدآورده‌است؟	۰/۵
۲۶	با توجّه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم» الف) لف‌های مصراع دوم را بنویسید. ۰/۵ ب) نوع لف و نشر در مصراع اوّل، مرتّب است یا مشوّش؟ ۰/۲۵ ج) اوّلین و سومین جفت‌واژه‌های متضاد را بیابید و بنویسید. ۰/۵	
۲۷	«تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید. «چون خضر دید آن لب جان‌بخش دل‌فریب گفتا که آب چشمـهٔ حیوان دهان توست »	۰/۵
۲۸	با ذکر دو دلیل وجود آرایهٔ «اسلوب معادله» را در بیت زیر توضیح دهید. «چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتـــوان بست که بر گل نسراید»	۰/۵
۲۹	در بیت زیر، دلیل وجود آرایهٔ «اغراق» را توضیح دهید. «دلم گرفـته از این روزهـا دلم تنـگ است میان ما و رسیـــدن هـزار فرسنگ است»	۰/۵
۳۰	شاعر در کدام بیت، برای آفرینش «حس‌آمیزی» از آمیختگی حواسّ ظاهری با امور ذهنی و انتزاعی بهره برده‌است؟ الف) از این شعر ترِ شیرین ز شاهنشه عجب دارم که سرتاپای حافـظ را چرا در زر نمی‌گیرد؟ ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخـی‌های عشـق آب دریا در مـذاق ماهی دریا خوش است	۰/۲۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ پنجم

مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش

باسمه تعالی

سؤالات آزمون نهایی‌درس: **علوم و فنون ادبی ۳**	رشته : **ادبیات و علـوم انسانی** **علـوم و معارف اسلامی**	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: **۵**
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	ساعت شروع: **۸ صبح**	تاریخ امتحان :**۱۶/ ۰۳/ ۱۴۰۲**	مدت امتحان: **۹۰ دقیقه**
دانش آموزان روزانه،بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور درنوبت **خرداد ماه** سال **۱۴۰۲**		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	بخش پنجم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۳۱	همهٔ بیت‌های زیر به جز گزینهٔ ..... دربردارندهٔ مفاهیم شعر دورهٔ بیداری است. الف) جنگ ننگ است در شریعت من / جز پی پاس دین و حفظ وطن ب) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم ج) داد معشوقه به عاشق پیغام / که کند مادر تو با من جنگ د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی	۰/۲۵
۳۲	با توجّه به سرودهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد/ باز آن سرود سرخ اناالحق / ورد زبان اوست» الف) قالب شعر را بنویسید.	۰/۲۵
	ب) یک تشبیه فشردهٔ اضافی(اضافهٔ تشبیهی) بیابید.	۰/۲۵
	ج) واژهٔ «اناالحق» نشانگر کدام آرایهٔ بدیع معنوی است؟	۰/۲۵
۳۳	در نوشتهٔ «فردای آن روز به خاطرم آمد که دیروز یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را با کلّیهٔ متفرّعات به انضمام مایحتوی، به دست چلاق شدهٔ خودم از خانه بیرون انداخته‌ام، ولی چون تیری که از شست رفته بازنمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایهٔ از ماست که بر ماست، ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم»: الف) مفهوم کنایی «پشت دست داغ کردن» چیست؟	۰/۵
	ب) بیت «سخنِ گفته دگر بازنیاید به دهن / اوّل اندیشه کند مرد که عاقل باشد» با کدام ضرب‌المثل این نوشته، مفهوم مشترکی دارد؟	۰/۲۵
۳۴	با توجّه به سرودهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید؟ «هر که گدای در مشکوی توست / پادشاست شه که به همسایگی کوی توست / چون گداست» الف) قالب شعر را بنویسید.	۰/۲۵
	ب) چرا این نوع شعر را الهام‌بخش «نیمایوشیج» در آفرینش شعر نو دانسته‌اند؟	۰/۵
۳۵	در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم» : الف) کدام واژهٔ آرایهٔ «ایهام تناسب» را پدیدآورده‌است؟	۰/۲۵
	ب) اگر هجاهای بیت را به شکل «سه‌تا، چهارتا، چهارتا، سه‌تا» جدا کنیم، وزن پایه‌های آوایی دوم و چهارم را بنویسید.	۰/۵
۳۶	با توجّه به سرودهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده‌است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضیض هم می‌توان عزیز بود» موسوی گرمارودی الف) آرایهٔ پارادوکس را نشان دهید.	۰/۲۵
	ب) این سروده به کدام واقعه در تاریخ اسلام اشاره دارد؟	۰/۲۵
	ج) شاعرِ این سروده، در کدام یک از سه شاخهٔ ادبیات معاصر در عصر انقلاب اسلامی قرارمی‌گیرد؟	۰/۲۵
	«شاد و تندرست باشید»	۲۰

مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش